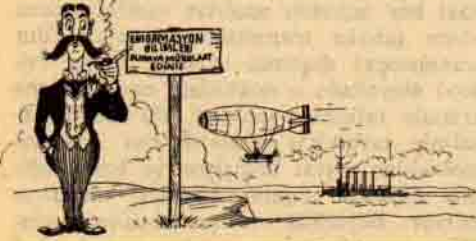

ENFORMASYON UZMANLIĞI NASIL BİR MESLEKTİR

Derleyen: Ülker HAZNEDAR

Yona ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle enformasyon bilimcileri her konuya eğilmek zorundadır.

Bir Araştırma yaparken, idari bir karar alırken, problem çözerken kesin, doğru ve güncel bilgi hayati önem taşımaktadır. Bu tür bilginin zamanında bulunması, endüstri; ticaret, kamu işleri, eğitim ve araştırma alanlarında çok yararlı olmaktadır. «Bilgi Patlaması» bilgiyi çoğaltmıştır. Her konuya ilişkin bilgilerin izlenmesi bulunması, toplanması çok zor ve çok zaman isteyen bir iş

1. Dünya Savaşı sırasında ise başladılar.

tir. Yeni bir atılımda gerekli bilgilerin hepsini bulabilmek haftalar ve hatta aylar sürebilmektedir. Bu nedenle çok kez yetersiz bilgi ile harekete geçilmekte, karar alınmaktadır. Her gün artan bir hızla büyüyen bilgi kümesi ile ilgilenebilmek, eksiksiz enformasyon toplayabilmek özel bir eğitim, ilgi ve cesaret gerektirir.

Bu nedenle, bu ihtiyaca cevap verebilmek üzere yeni bir meslek ortaya çıkmıştır; Enformasyon Uzmanı.

Enformasyon Biliminin Hedefleri :

Milletlerin karakterleri, kabiliyetleri farklı olmaktadır. Sözelimi, İngilizler bilimsel icatlarda çok iyi olmalarına karşın teknik uygulamalarda aynı şekilde başarılı olamamaktadırlar. Bu gibi hal-

lerde Enformasyon bilimcinin rolü ortaya çıkmaktadır.

Örneğin; Sir William Perkin Anilin Boyalarını 1856 yılında bulmuş olmasına rağmen 1914 de İngiltere boya ve en kalite kimyevi maddelerin Almanya'dan ithal ettiğini farketmiş ve enformasyon bilimcileri bu duruma çare bulacak kişiler olarak ortaya çıkmışlardır.

Böylece enformasyon bilimcileri aslında Birinci Dünya Savaşı sırasında çalışmaya başlamıştır.

O zamandan beri bu mesleğin önemi anlaşılmuş, pek çok büyük sermayeli firma, orta büyüklükte firmalar enformasyon bilimcileri istihdam etmeğe başlamıştır. Bu firmalar özellikle kimya, elektrik, elektronik ve endüstrisine dayanan teknik firmalardır. Ayrıca ulusal endüstri kamu kuruluşları, araştırma ve geliştirme birlikleri ve ticari kuruluşlar, üniversiteler zamanla bu tür eleman çalıştırmaya başlamıştır.

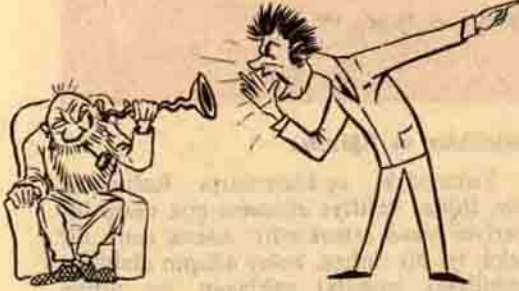
Enformasyon bilimcileri başka fonksiyonları da yerine getirmektedir. Yukarıda adı geçen kuruluş personeli yeni kanunla, en son buluşlar, teknik uygulamalar, ekonomik ve ticari trendler, fiyat değişiklikleri, modern öğrenim metodları..... v.b. konularda seçimli doğru enformas-

Genellikle yabancı literatürü izlerler.

Başlıca fonksiyonları iki bölümde toplamak mümkündür; istenilen bilgiyi acele ve doğru olarak bulmak ve iş arkadaşlarını devamlı olarak yeterli, önemli bilgilerle beslemek.

Son kesin değerlendirme konu uzmanına ait olmakla birlikte bir enformasyon uzmanı ön değerlendirmeyi yapabilecek nitelikte olmalıdır. Gayesi doğru bilgiyi, doğru şahsa, doğru zamanda ulaştırabilmektir.

Telefon veya diğer metodlarla ulaştırılır.

Bir Enformasyon Uzmanının Günlük Çalışmaları :

Yeni bir görevde, yapması gereken hususlardan birincisi, kendi kuruluşunda çalışanların görevlerini sorumluluklarını tespit etmek, değişiklikleri takip etmektir. Bu husus uzmanın enformasyon dağıtımına yön vermek, kendi kuruluşunda ve dış dünyadaki uzmanları bilip, tanımak ve faydalanmaktır. Böylece kendi kuruluşundaki elemanları, uzmanlar ile karşı karşıya getirebilecektir. Ancak kuruluş dışındaki eksperler kendi yöneticilerine karşı sorumlu olmaları nedeniyle rahatlıkla ve her istenilen zamanda konuşabileceklerdir. Onun içindir ki Enformasyon uzmanı başlıca kaynak olarak literatürden yararlanmaktadır. Yerli, yabancı yayınlanmış, yayınlanmamış kitaplar, dergiler, patentler, standartlar, hükümet yayınları, raporlar v.s. başvuracağı bilgi kaynaklarıdır.

Bu kaynakların anahtarlarını yani indeks, öz dergilerini, bibliyografyalar gibi ikincil yayınları kullanmasını bilmelidir.

Bu arada kendi kuruluşunun yayınlarını, raporlarını, muhtıralarını, standartlarını unutmamalı, bunları toplayıp bilgileri indeksleyerek, hazır bilgi koleksiyonları meydana getirip zaman, emek ve para israfına engel olmalıdır.

Çalışmalarında bir kütüphaneye ihtiyaç duyacaktır. Aynı zamanda bu kütüphane kuruluşun diğer elemanlarının kolaylıkla kullanabileceği bir düzene sahip olmalıdır. Hangi yayınların sipariş edileceğine (hangi tasnif sisteminin kullanılacağına) karar vermek, kuruluş içi bir sirkülasyon sistemi geliştirmek, kendisi ve elemanlar süratli bilgi erişimi sağlamak üzere değerli ve önemli makaleleri, raporları indekslemelidir. Bu tür işlemler için bilgi sayarlarda kullanılabilir.

Elemanlarını da seçmeli ve eğitimden geçirmelidir. Elemanlarının arasında en az birer tane kütüphaneci ve çevirmen bulundurmamalıdır.

Görevlerinden bir bölümü süreli yayınların günlük taranmalarına önderlik ederek bibliyografik künyeler veya özler ihtiva eden günlük, haftalık ve/veya diğer belirli sürelerde enformasyon bültenlerinin yayınlanmasını sağlamaktır. Bu okuyucuları mevcut çalışmalardan haberdar ederek orijinal metin talep e'melerini yön verecek kolay bir metoddur.

Taleplere cevaplar ise durumun aciliğine göre telefon veya diğer araç ve metodlarla ilgili şahsa ulaştırılır.

iyi bir hafıza.

Okuyabilecek kadar Almanca ve Rusça ve Fransızca Bilgisi.

Enformasyon uzmanı iş arkadaşlarının sorularını çok iyi algılayıp, doğru tanımlamalı ve soru sahibinin eğitim durumu, zekâ seviyesi ve kuruluştaki statüsüne göre cevaplar hazırlamalıdır. Genç bir teknisyene yüksek matematiksel bir cevap, pratik bir elemana teorik bir cevap veya bir yöneticiye sayfalar dolusu bir rapor hazırlamanın hiç bir faydası yoktur.

Soruları cevaplandırırken enformasyon uzmanı diğer kuruluşları ve kütüphaneleri dolaşıp ilişkiler kuracak, faydalı temaslarda bulunacaktır. Enformasyon uzmanları, kendi kuruluş menfaatlerine zarar vermeden birbirlerine rahatlıkla yardım edebilirler.

Bu tür faaliyetlerde başarı gösteren, yargı ve yorumlarında isabetli olan enformasyonculara daha geniş görevler verilebilir. Örneğin, bir konuda mevcut durumun tespit edilmesine ilişkin geniş bir rapor veya yöneticinin ziyaret edeceği ülke hakkında ekonomik bir inceleme yapması istenebilir. Hatta uzun vadeli plânlamalarda veya politika tespitinde danışmanlık etmesi istenebilir. Bazı enformasyon uzmanları yükselerek bazı yüksek idarî görevlere gelebilirler. Ayrıca Enformasyon Bilimi üzerine eğitim ve araştırma alanlarında artan sayıda görevler ortaya çıkmaktadır.

Bütün bu çerçeve içinde bir enformasyon uzmanı hergün yeni yeni şeyler öğrenmektedir.

Bu meslek bir noktaya kadar kütüphanecilik ve teknik editörlük ile çalışmaktadır. Ancak «bulma», «değerlendirme» ve «dağıtma» yetenekleri ile bu iki meslekten ayrılmaktadır.

Nitelikler ve Eğitim :

Yukarıdaki açıklamalarla Enformasyon Bilimi kalifiye elemana çok cazip bir kariyer vaad etmektedir. Ancak canlı bir zekâ, iyi bir hafıza, kolay adapte olabilme kabiliyeti, mantıkî yaklaşım, sır tutma özelliği, aranılan vasıflardır.

İyi karaktere ilâveten bilim, teknoloji, ekonomi, ticaret, işletmecilik alanlarından birinde yüksek tahsil yapmış olmak ve okuyabilecek veya dökümanların konularını anlayabilecek kadar İngilizce, Almanca, Rusça veya Fransızca bilgisi gerekmektedir.

Ayrıca ilgi alanına giren konuda önemli olan yabancı dili bilmekte faydalıdır. Örneğin, kâğıt ve kâğıt hamuru endüstrisi için yabancı literatürün çoğu İskandinav dillerinden olması nedeniyle bu dillerden birini bilmek yararlı olacak, işleri kolaylaştıracaktır.

Bugünkü enformasyon bilimcileri çok çeşitli alanlardan gelmişlerdir. Orta tahsilliden yüksek lisans yapanlar, doktora yapmış olanlar arasından enformasyon bilimcisine rastlamak mümkündür. Ancak en yüksek kadrolar yüksek öğrenim yapmış olanlara verilmektedir. Bu

İlerileme İmkânları

nedence derece almak çok önemli olmaktadır.

Türkiye'de Enformasyon Bilimi üzerine eğitim olanakları :

Akademik Eğitim :

Hacettepe Üniversitesi, mezuniyet sonrası Eğitim Fakültesi, Kütüphanecilik ve Dokümantasyon Enstitüsü; Lisansüstü (2 yıl) ve Doktora (en az üç yıl) çalışma programları uygulamaktadır.

Bu programlar çerçevesinde yetene kişilere Entormasyon Bilimi üzerine Master ve Doktora dereceleri verilmektedir.

Türkiye Bilimsel ve Teknik Dokümantasyon Merkezi - TÜRDOK kısa süreli, pratik bilgiler veren kurslar düzenlenmekte, ayrıca ilgililere işbaşı eğitim olanakları sağlamaktadır.

Yurt dışında da çeşitli akademik kuruluşlar eğitim olanağı sağlamaktadır. Özellikle İngiltere ve Amerika Birleşik Devletlerinde çok güzel kurslar düzenlenmektedir.

Faydaları :

Yavaş yavaş enformasyon uzmanları da teknik elemanlara eş değerde kadrolara yerleşmeğe ve o oranda ücret almağa başlamaktadır.

Dış seyahat olanakları.

Görev yerine getirilirken çok önemli kilit mevkide uzman şahıslarla temaslarda bulunup sosyal ve mesleki ilişkiler geliştirilmektedir.

Başarılı elemanlara en son yenilikleri izleyebilmeleri için yabancı ülkelere inceleme gezileri veya toplantılara katılmak için burslar (CENTO, OECD v.b. gibi teşkilâtlarca) sağlamaktadır.

Özellikle çok başarılı olanlar emekli olduktan sonra dahi danışmanlık yaparak iş bulma imkânına sahiptir.

(*) Londradaki Enformasyon Bilimciler Enstitüsünün yayınladığı broşürden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Her an değiştirmeliyiz, yenilemeli, gençleştirmeliyiz kendimizi; yoksa katılışırız.

GOETHE

Akıllı adam yarışmaz. Böylece, kimsede onunla yarışamaz.

LAO - TSE

Daha hayatı bilmiyoruz; ölümü nasıl bilebiliriz ki...

KONFÜÇYUS

Bilim de gerçek, yalın gerçek olmayıp bir andır.

BERTRAND RUSSEL

Doğa görülebilen düşüncedir.

HENRICH HEINE

Üstün insan zekasını hiç bir şeyin paralelinde ya da ona zıt olarak çalışmaya zorlamayandır.

KONFÜÇYUS